NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1982

MỖI SỐ: 0$02

NGÀY THỨ SÁU 26 OCTOBRE 1923

RÉSERVE SUPÉRIEURE DU TONKIN
DÉPOT LÉGAL

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL
« INDOCHINE »
N° 617

HANOI

	Hanoi	Hanoi (Hors la banlieue)	Tỉnh lỵ và Trung-kỳ	Nam-kỳ, Cao-miên, Ai-lao	Ngoại-quốc
Một năm. .	6$00	6$90	6$50	6$50	6$60	12$00
Các làng và các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng. . .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
4e page. *Une seule insertion.* . . . 0$50 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . : 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . : 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái tính ham-lợi và cái tính tự-đắc của người mình

Người ta sinh ở trên đời, ai cũng có hai cái tính bẩm-thụ chung: một là tính ham lợi, hai là tính tự-đắc muốn hơn người. Vì có cái tính ham lợi, cho nên thấy việc gì lợi thì đua nhau làm, ít người nghĩ đến nghĩa phải chăng; vì có cái tính tự-đắc, cho nên thấy có trường tranh danh thì xô nhau đến, ít người nghĩ đến đường tốt xấu. Xem như câu chuyện ở nước Brésil, một người đánh bạc được phần thưởng giải nhất về cuộc thi xấu, tự người ngoài xem ra, thì cái giải thi xấu ấy, có điều gì đáng vui thích và đáng kiêu-ngạo đâu, thế mà người ấy khi được giải, cũng lấy làm hân hạnh lắm, và lại có ý tự-cao, thế chẳng phải là cái tính ham lợi và cái tính tự-đắc nó làm cho người ấy quên cả cái cớ mình được giải là gì?

Nhưng mà xét cho kỹ ra thì người được giải ấy mà lấy làm vui thích và có ý kiêu-căng như thế, vì lợi ít mà vì cái tính tự-đắc nhiều, vì cái giải ấy lợi cũng không được là bao nhiêu, mà cái tiếng giải nhất thì thật đáng làm cho người ta hâm mộ.

Tính ham lợi là cái tính chung, nhiều người vì lợi mà quên nghĩa, gây nên lắm điều tội ác, làm hại lây cả đến xã-hội nhân-quần, cái ấy không phải nói thì ai cũng đã biết. Cái tính tự-đắc cũng là một tính chung, nhưng nếu người ta biết dùng cái tính tự-đắc ấy bằng một cách chánh đáng để thỏa cái tính muốn hơn người, thì cái tính ấy lại có một cái mãnh-lực, kích thích người ta làm được công to việc lớn ở trên đời.

Đã gọi là công to việc lớn, tất là nhiều điều nguy hiểm, nhiều sự khó khăn, làm cho người ta trông thấy mà ngã lòng; nhưng cũng có người tự phụ cái tài đảm đang của mình, cái tính mạo hiểm của mình, khó nhọc mấy cũng không quản, nguy-hiểm mấy cũng không từ, coi thiên-hạ không việc gì là khó, chỉ muốn làm những việc người ta không làm nổi, để tỏ cái tài siêu quần xuất chúng của mình; vì cái tính tự-đắc nó bách thúc cho mình phải làm, nó khuyên dỗ cho mình phải theo, phải bước qua cái trở lực ở giữa đường, phải phá tan cái nguy-cơ ở trước mắt, xưa nay những bậc anh-hùng hảo-kiệt, làm nên những việc kinh thiên động địa tuyệt hậu không tiền, tuy cũng có nhiều cái tài liệu khác, mà cái tính tự đắc muốn hơn người cũng có một vài phần trong đó.

Cái tính tự-đắc của người ta đáng gọi bảo biết chừng nào! Nhưng cũng nhiều người muốn thỏa cái tính tự-đắc của mình, mà không biết tìm cách chánh đáng, muốn có cái danh giá hơn người mà không chịu cái khó nhọc hơn người, chỉ muốn đem tiền mà mua, lấy thế mà tranh, muốn thành ra ông nọ bà kia, để lên mặt đàn anh đàn chị. Có nghĩ đâu rằng không có tài thật mà có danh hư, thì chẳng khác gì con lừa mà đội mũ sư-tử, con hầu mà đội mũ người, lại chỉ làm thêm cái xấu, chớ có vẻ vang tốt đẹp gì đâu.

Bây giờ nếu ai muốn thỏa cái tính tự-đắc của mình, thì chỉ nên tự mình cầu lấy. Làm nên những công việc lớn lao, như những bậc anh-hùng hảo-kiệt, tuy chưa dễ mấy người học được; nhưng mà không cứ ở vào địa-vị nào, nghề nghiệp nào, cũng vẫn sẵn có cái cách thành danh ở đó: làm quan thì lo hết nghĩa-vụ trên đối với Chánh-phủ, dưới đối với quốc-dân, giữ thói công liêm, hết sức cần cán, thì tự khắc là nổi danh ở trong chốn quan-trường; làm nghề thương thì lo hết bổn-phận làm thương, đừng khuynh loát nhau, đừng lừa đảo nhau, giữ lấy thành tín làm thương đức, thì tự-khắc nổi danh ở trong chốn thương-trường; suy ra nghề gì cũng thế, ai nấy đều sẵn có ở trong tay mình một cái mối để cầu danh; và lại ở trong xã-hội, việc công-ích nên làm vẫn thường có, việc khó khăn không ai dám làm cũng còn nhiều, dò đều là cái chốn cầu danh của những người có tính tự-đắc muốn hơn người đó. Ai có có sẵn tư-bản, thì đem hăng tâm mà giúp việc công-lợi cho quốc-dân; ai có giàu nghị-lực, thì đem trí-thức mà mưu đường tiến-hóa cho xã-hội, làm được một phần ích-lợi tất là thêm được một phần danh giá, ai chẳng sùng bái, ai chẳng hoan-nghênh, cuộc tranh danh tất là mình treo giải nhất; người xưa có câu: « Hữu kỳ thực giả danh tất qui yên », nghĩa là mình đã có thực, thì danh tất về mình, cần gì phải mua danh chác tiếng mới thỏa được cái tính tự-đắc của mình sao.

Than ôi! Những người không có công-nghiệp gì đáng khen, không có tài đức gì đáng trọng, được cái danh mua chuộc, mà lấy làm hân hạnh vẻ-vang, thì vì với người đàn bà được giải thi xấu mà lấy làm đắc ý kia khác nhau có xa là mấy!

H. T. B.

MỘT CON THỎ KHÁC THƯỜNG

Tháng trước đây một người đi săn ở Cramons có bắn được một con thỏ rừng một đầu, hai mình, ba tai, hai cái ở hai bên đít, một cái ở giữa trán, tám chân, sáu chân ở dưới bụng, hai chân ở trên lưng, và hai đuôi. Người bắn được con thỏ khác thường ấy đã đem tặng cho viện Vạn-vật học ở Besançon.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 24 Octobre 1923

Ở Aix-la-Chapelle các đảng đánh lộn nhau

Những người về đảng cộng-sản, đảng quốc-gia và đảng biệt lập đánh lộn nhau. 13 người về đảng biệt lập và 10 người về các đảng kia bị thương. Những người về đảng biệt lập thủ hiểm trong dinh quận-trưởng.

Đảng cộng-sản ở Hambourg

Đảng cộng-sản và lính cảnh-sát xung đột nhau. 14 người chết. 18 người bị thương.

Việc rối loạn ở hậu-quốc Saxe

Quân lính xung đột với những bọn khởi loạn ở Pirna và ở Grimma. Hai người chết, nhiều người bị thương.

Tại Dusseldorf thợ lại đình công

Thợ thuyền ở Dusseldorf nhất loạt đình công, linh Pháp đến đóng ở hai cái mỏ.

Paris, ngày 25 Octobre 1923

Cái vấn-đề bồi-khoản

Chính-phủ nước Đức có trình với hội-đồng Bồi-thường rằng hiện nay chính-phủ nước ấy không sao có tiền mà giả những sản-vật của nước ấy phải nộp về bồi khoản. và xin hội-đồng xem xét cái năng-lực của nước ấy về đường tài-chánh.

Cái phong-trào biệt lập ở nước Đức

Tại Spire có đảng khởi xướng lên việc lập đất Palatinat làm một chính phủ Cộng-hòa.

Ở Aix-la-Chapelle có tin đến nói rằng đảng biệt-lập đã chiếm các nơi Abweiler. Saden, Gelsenheim, Go. desberg Boppart, Andemach, nhà thị sảnh Crefeld, và dinh quân-trưởng Trèves.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 25 Octobre 1923

Việc trong ở hạt sông Rhur

Quan Công-tác bộ thượng-thư Le Trocquer đi thanh-tra trong hạt sông Rhur về có nói mọi việc đều được như ý.

Trong các mỏ Koenigludwig và Viktor do các quan Pháp Bỉ quản-lý, thợ thuyền lại trở lại làm việc, và nhiều nơi bây giờ lại thu được nhiều lợi hơn khi người Đức quản-lý.

Nhiều nhà kỹ-nghệ Đức xin nộp than để chi vào số bồi-khoản. Mỗi ngày họ nộp được tới 8.000 tấn.

Có 90.000 người Đức làm hỏa-xa xin trở lại làm việc. Mỗi ngày 3.000 người được vào. Đến ngày 15 Novembre này, có lẽ bao nhiêu người có đơn xin sẽ được vào làm cả.

Việc đất Rhénanie biệt lập

Trong miền về quyền các quan Pháp, thì ngày thứ ba mới rồi, ở Duisbourg đã tuyên bố chánh phủ biệt lập, mọi việc được như thường không xảy ra sự gì khác cả. Thành Wiersen dân số có 30.000 người, về quận Munchen Gladbach, và thành Wittich, về quận Trèves cũng theo về cái phong trào biệt lập.

Tại Bonn đảng biệt lập trông nom mọi việc chánh-trị.

Tại Mayence, đảng biệt lập chiếm lấy dinh hạt trưởng.

Tại Trèves đảng biệt-lập tổ-chức các công cuộc cai-trị.

Tại Coblentz linh Pháp phải can-thiệp vào để giải tán những đám đông người và xét xem linh cảnh-sát nước Đức có ngược lãi những người biểu-tình hay không.

Tại Rudesheim một bọn buôn-bán và thợ-thuyền kéo nhau từ nhà ga đến dinh hạt-trưởng mà tuyên bố chánh-phủ mới và xin quan hạt-trưởng cứ giữ chức.

Nhiều thôn-xã cũng theo cái phong trào ấy.

Tại Aix la Chapelle đã được yên.

Quân Đức đối với đảng biệt lập

Chánh-phủ biệt lập tuyên bố được ba ngày, thì thấy trong miền về quyền nước Bỉ, quân Đức đánh đuổi đảng biệt-lập rất dữ dội, đảng biệt-lập phải lui vào các thành hiện họ đã tuyên-bố chánh-phủ mới. Nhiều người kéo nhau đến Durem và các nơi không phản đối họ.

Việc hậu-quốc Bavière

Quan Giám-quốc hậu-quốc Vurtemburg, muốn điều đình cho chánh phủ Bavière và chánh-phủ trung-ương nước Đức, nên hôm thứ ba mới rồi có hội-nghị với M. Willing.

Tin Trung-hoa

Ngày 16 Octobre 1923

Dương-khôn-Như xin hàng

Trần-thiên-Thái đánh giây thép trình Tôn-Văn rằng Dương-khôn-Như sai người đến xin hàng với mình.

Nam quân và Bắc quân chống nhau ở Liêm-giang

Đặng-bản-Ân hợp quân với Lã-xuân-Vinh vây đánh Cao châu; Lâm-thụ-Nguy nghe tin liền kéo quân sang Liêm-giang để chống cự.

Tào-Côn sai Tào-sĩ-Kiệt về Bắc-kinh

Tào-Côn chiêu phái Bảo-vệ đội. trưởng về Bắc kinh trước để bàn các việc cảnh-bị với Từ-bang-Kiệt.

Việc đại tuyển (bầu Thống-lĩnh)

Mới có tin ở Bắc-kinh nói rõ rằng nghị-viên bỏ phiếu được cả thảy 590 người: Tào-Côn được 480 phiếu. Đường-kế-Nghiêu được 20 phiếu, Sầm-xuân-Huy được 8 phiếu, Đoàn-kỳ-Thụy 7 phiếu, Ngô-bội-Phu 5 phiếu, Trương-tác-Lâm được 1 phiếu, Lư-vĩnh-Tường được 1 phiếu, Lãnh-sự các nước đến xem cũng mất quyền tự-do, không được vào nơi bỏ phiếu.

Tào-Côn về Kinh nhận chức

Tào-Côn ở Bảo-định, đánh giây thép về Bắc-kinh, định ngày 12 Octobre về Kinh, ngày 15 nhận chức, phải phái quân đoàn đóng ở đường mình đi để phòng bị.

Các nghị-viên đến Bảo-định cầu thưởng

Nghị-viên hơn 100 người đến Bảo-định mừng Tào-Côn và xin thưởng.

Các sứ-đoàn định ngày mừng Tào-Côn

Ngoại-bộ tư giấy cho lãnh-sự các nước báo tin Tào-Côn trùng-tuyển. Lãnh-sự các nước định để Tào nhận chức ba, bốn ngày rồi, sẽ làm lễ chúc mừng.

Điền-trung-Ngọc không chịu về Kinh

Điền-trung-Ngọc không chịu về kinh. Tào-Côn đánh giây thép triệu Điền-trung-Ngọc về kinh, Điền trả lời rằng xin đợi Trịnh-sĩ-Kỳ đi dẹp giặc về, có người giao phó, rồi sẽ về kinh.

Các phái ở Thượng-hải mưu việc cứu nước

Các tỉnh đại-biểu và nghị-viên hai viện cử người sang Hàng-châu, yết-kiến Lư-vĩnh-Tường bàn định các cơ quan cứu nước.

Tào-Côn đánh giây thép đi các tỉnh

Tào-Côn đánh giây thép đi các tỉnh, có nói rằng việc chánh-trị, mình không có học-vấn và chưa được am hiểu, xin liệt-hiến các tỉnh hết lòng khuyên bảo giúp đỡ, để cùng nhau gánh vác việc nước trong buổi gian nan này.

HÀI ĐÀM

Việc tạm-thời

— Chị ơi, em càng nghĩ bao nhiêu em lại càng tủi thân bấy nhiêu, chị ạ. Từ khi nhà em bước chân vào nơi quyền-quý đã ra tình ruồng-rẫy vợ con.

— Ấy thôi đời vẫn thế, chị cũng chẳng hơi đâu mà nghĩ. Những con người như thế làm đến thế nào cũng chẳng qui-hóa gì:

Ai mà phụ nghĩa quên công.
Thì đeo trăm cảnh hue hồng không thơm.

Có thế mới biết kẻ hay người dở. Nhưng chẳng hay tự khi anh vào ở với Cụ-lớn thì Cụ-lớn cho làm chức gì?

Cụ-lớn bảo hãy làm một việc *tạm-thời*, rồi sau này Cụ-lớn sẽ cất nhắc cho.

— Việc *tạm-thời* ấy là việc chi?

Việc. . . . . kéo-xe.

Sơn-phong

SỐ NGƯỜI BỊ HẠI VỀ TẬT BỆNH VÀ ĐÓI KÉM Ở NHẬT-BẢN SAU BUỔI ĐỘNG ĐẤT MỚI RỒI

Ở Kobé có tin đến nói rằng số người ở Tokio sống sót trong cái thiên tai mới rồi chết nhiều lắm. Trước kia số tử đồ đông mỗi ngày có 200, đến nay đồ đông mỗi ngày có tới 2.222 người chết. Số người chết nhiều như thế, xét ra là bởi vì ăn thức dùng không đủ dùng, và sự vệ sinh trong thành-phố gặp phải lắm nỗi khó khăn.

CHÁNH-PHỦ XÔ-VIẾT DÙNG ĐIỆN-THOẠI ĐỂ LÀM GÌ?

Mới rồi chánh phủ Xô-viết mộ công-thái dùng một cách cổ-động cũng kỳ.

Theo như lệnh của chánh-phủ Xô-viết, thì sáng nào người làm sở điện-thoại, cũng phải gọi chuông các nhà có thuê điện-thoại mà nhắc rằng:

Ông bà không quên mua quốc-trái có lô đấy chứ? Trong tám ngày nữa sẽ rút số đấy.

Một tờ báo nước Nga nói rằng cách cổ-động ấy là một cách Hoa-kỳ. Nhưng cứ như ý ta thì dễ chỉ mới có nước Nga dùng cái cách kỳ khôi ấy là một.

DÙNG TÀU BAY MÀ ẢNH LƯỠNG GIÓ

Mới đây thiếu-tá Favré quản-lý viện Phong-vũ-học và phi-hành trung-úy Le Petit có thí-nghiệm ảnh lưỡng gió.

Thiếu-tá cùng mấy người thợ-ảnh đứng trên một cái đồi chực sẵn để ảnh. Trung-úy thì lượn trên không bằng một cái tàu bay có một thứ đồ phun khói ra. Trung-úy bay luôn mấy vòng, từ bể đến cái đồi của thiếu-tá đúng bay nhanh độ 200 kilomètres một giờ. Lúc bấy giờ gió thổi ở phương Tây đến, mỗi giây đồng hồ thổi nhanh 6 thước, thổi vào cái đồi lại bốc lên thành ra một luồng đăng-phong, cuộn khói ở tàu bay tuôn ra mà đem lên trên không. Khói bốc lên cũng quẩn quanh, theo vòng tròn như hình cái đồi ấy. Khói bốc lên như thế, có ảnh lấy cả, nhưng hiềm mấy phiến ảnh hôm ấy chụp không được rõ lắm. Nay mai lại tui-nghiệm nữa, mà sẽ dùng một thứ chất đồi khác, khói có sắc thắm để chụp ảnh hơn, mà nhất là sẽ dụng tâm ảnh lấy những luồng gió trên mặt bể, nhiều khi quẩn quanh một cách lạ lùng lắm.

NẶNG TÌNH NHI-NỮ, THÂN MÌNH XEM KHINH

Một người Nhật-bản, tên gọi Inouye làm chánh kế-toán ở công-ty Mitsui ở Nữu-ước. Tự khi sang làm bên Nữu-ước thì vợ con vẫn ở lại Hoành-tân.

Khi nghe tin bên Nhật-bản vừa có một trận động đất dữ dội làm hủy-hoại hai thành-phố to nhất là Đông-kinh và Hoành-tân thì M. Inouye lại tiếp luôn được một bức điện-tín, nói vợ và hai con đã chết cả trong cái trận động đất ấy rồi. Lúc đó M. Inouye đương ngồi làm việc trong buồng giấy ở tầng gác thứ 15. Khi đọc cái bức điện-tín bi-đát ấy xong, thì ông ta đi ra chỗ cửa sổ trèo qua trần-song sắt, bước ra ngoài bao lan, rồi đâm đầu từ trên cao xuống đường. Khi đó ở ngoài đường có đến mấy nghìn người được chứng kiến cái tham kịch ấy.

MỘT VỊ TỪ-TƯỚC SA CƠ THẤT THẾ LÀM NGHỀ VÁC BIỂN RAO-HÀNG ĐI CÁC PHỐ ĐỂ KIẾM ĂN

Từ-tước Ruffier des Aimes trước kia ở trong miền Savoie, cũng khá phong-lưu. Nhưng chẳng may mới đây con trai từ-tước mất, phu-nhân phiền não hóa ra bệnh điên, một hôm lấy cả các trái-đơn, ngân-đơn trong nhà ném cả vào lửa, đến mấy tháng sau thì phu-nhân mất.

Từ-tước còn có một mình, bèn bán cái lâu của mình rồi ra ở Paris. Nhưng đến Paris từ-tước chỉ gặp những điều không may, đến nỗi sau từ-tước phải đi làm người vác biển rao hàng cho một hiệu bán hàng cơm, thì nhờ trời từ-tước ăn uống tằn tiện, cũng đã để dành được ít nhiều. Ngờ đâu giữa tháng trước đây, trong khi từ tước vác biển đi lững thững trong phố Bourg Tibourg, bị một cái xe tải đụng phải ngã và bị trọng thương được mấy bữa thì mất. Năm nay từ-tước 59 tuổi.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Những tiếng các nơi thường nói khác nhau

Tiếng Bình-định	*Tiếng Huế*	*Tiếng Bắc*
Đồ gốm	Đồ đột-đột	Đồ đất nung
Cái xĩ	Cái muỗng	Cái thìa
Rước	Rước	Đón
Nói giỡn	Nói chơi	Nói đùa
Gạt gẫm	Phỉnh gạt	Đánh lừa
Hết trọi	Hết trơn	Hết sạch
Bể	Bể	Vỡ
Không dè	Không dè	Chẳng ngờ
Đến đỗi	Đến đỗi	Đến nỗi
Chiếc sống	Chiếc đò	Thuyền con
Kêu	Kêu	Gọi
Khuyên lơn	Dỗ dành	Khuyên dỗ
Lượm lạt	Lượm lặt	Góp nhặt
Liệng	Quăng	Ném
Nhắm xem	Ngó coi	Ngắm nghía
Xài-phí	Tiêu-xài	Chi-phí
Cái bao tử-vi	Cái bao lận lưng	Cái hộ bao
Cái khậu	Cái quần	Cái quần
Con muông	Chó săn	Chó săn
Vỡ	Tất	Bít tất
Đồng hồ đánh thức	Đồng hồ xỏ	Đồng hồ báo
Nhận nước	Ngậm nước	Dim nước
Quấy	Bậy	Nhầm
Bi thơ	Bao thơ	Phong bì
Dạy lại	Xây lại	Quay lại,
Thông-thống	Khoan đã	Thong-thả

Một người đọc báo

MỘT THỨ HƠI ĐỘC DỮ DỘI

Mới đây tại Californie có thí nghiệm một thứ hơi độc dữ dội, có các quan tinh-sự đủ các nước đến chứng kiến. Người ta để mấy con chuột bạch vào một cái cửa hàng bỏ không, rồi thả cái lợi mới tìm được ấy vào trong cửa hàng thì trong khoảnh khắc thấy mấy con chuột bạch ấy chết cả. M. Harry Quick là nhà sáng kiến ra cái hơi ấy có nói : chỉ một số hơi dùng trong việc thí-nghiệm hôm ấy, đem thả vào trong thành San-Francisco cũng đủ làm cho trong khoảnh-khắc ít ra là mười vạn người đi lại trong các phố bị chết trơi.

Cái hơi này tìm được từ trước lúc đình chiến người tìm được đã đem hiến chánh-phủ, nhưng chánh-phủ không dùng đến.

CÁI ÁM-MẠC TRONG VIỆC BẦU TỔNG-THỐNG TRUNG-HOA MỚI RỒI

Cứ như tin tức trước đây, thì trong cuộc bầu-cử mới rồi, Tào-Côn mua mỗi vé bầu là 1.000 đồng, nhưng nay ở Hương-cảng lại có tin đến nói rằng : Tào-Côn có hứa ai bầu cho mình xin tặng 5.000 đồng, chứ không phải 1000 đồng. Mới rồi Tào-t ôn được 480 phiếu, tính ra mất cả thảy 2.400.000 p. nghĩa là độ 20 triệu quan. Nhưng thôi, dù một phiếu mua 5.000 đồng, 1000 đồng, hay 200 đồng nữa cũng chẳng quan hệ chi, ta chỉ biết rằng việc bầu cử tổng-thống mới rồi, thực là một cuộc chọ phiên bán phiếu vậy.

Cuộc thi thơ

Của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ

Thơ

MXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thấy miếu ai ơi nhớ thánh không ?
Mệnh mạch vẫn còn nền nước cũ,
Khói hương tỏ được lẽ trời chung.
Non Nùng sông Nhị tô thêm vẻ,
Tượng Lý bia Lê chép đề công.
Thấp thoáng bên hồ hồn Trần-vũ,
Cung-tường nên hộ một tay đông.

MXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu thành nguy-nga khoảng Nhị Nùng
Đông-lỗ xa in đàn đạo thống,
Bắc-bá riêng để dấu nho công.
Ơn nhuần khoa-giáp bia tươi mặt,
Lễ nhớ ngày đinh nhẽ ở lòng.
Đời Lý đến nay hương khói mãi,
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.

Quách-phán-Căn
Làng Phong-xã, Ninh-bình

MXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu thành càng cho ngửa mặt trông.
Tưới lại non Nùng cơn hoa vũ,
Vẽ ra đàn hạnh nét xuân-phong.
Phồn-hoa đất nổi mùi không nhuộm.
Nguyên khí trời xây dạo chẳng cùng.
Nữ-sĩ ấy ai còn tưởng nhớ,
Mượn màu bẫn mực xướng câu ngông

Nguyễn-khắc-Kinh
Làng Phong-xã, Ninh-bình

MXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Này cột cương-thường có nhớ không ?
Mấy kẻ nho-lâm qua cõi Bắc,
Đây nền Khổng-miếu rạng trời Đông
Trăng soi trường Lý vòng kim cổ,
Tuyết thấm bia Lê nét đỉnh chung.
Nghiễm nhiên thêm đôi phương nữ-giới,
Cũng đi cũng đứng cũng hằng trông.

Ng-xuân-Lan
Rue de Cầu-giát

MXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cổ người kim một chữ lòng.
Diễng Bích vẫn trong nguồn thánh-giáo
Lầu Khuê còn vững vẻ nho-t hông.
Bèo trôi nước cuộn dòng sông Nhị,
Khói phủ mây che ngọn núi Nùng.
Trải mấy triều nay còn dấu cũ,
Đình-ninh một dạ vẫn tôn-sùng.

MXXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Bóng cả cây cao miếu mấy trùng.
Lớp lớp ngói rêu in quốc-tuý,
Hàng hàng bia đá tạc nho-tông.
Vo tròn quả đất nhờ tay thánh,
Vun bón cây văn có đất Rồng.
Mưa gió trải bao nền học đó.
Mà hương còn đượm lửa còn nồng.

Trần-quốc-Bích
75, Rue Fellonneau, Hanoi

MXXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ còn in Không-đạo sùng.
Nghiêu, Thuấn cũng nhờ tay trước [thuật
Bá, Vương càng rạng vẻ mờ trong.
Cương-thường trải khắp dân châu Á,
Lễ-nghĩa bao dung cõi Việt-Hồng.
Giáo-hóa xây nền cao ngất núi,
Nhân-tài tô đỏ khắp tây đông.

Nguyễn-văn-Đại
174, Rue du Coton, Hanoi

MXXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Tôn giáo đèn ghi dấu Lạc Hồng
Nhật nguyệt ánh soi riêng vũ-trụ,
Cung tường nêu vững đối non sông.
Ngửa trông cửa thánh qui mô cũ,
Khắp mặt làng nho kỷ niệm chung.
Cơ-chỉ gây hên từ Lý trước.
Trải bao thế đại vẫn tôn sùng.

Nguyễn-ngọc-Điện
Làng hương-ốc, Hải-dương

MXXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Dân nước như ý đỏ Bạc-Hồng
Hương khói phụng thờ nền cố-quốc,
Đọc đàn văng vẳng tiếng nam-phong
Mưa Âu gió Á người say tỉnh,
Bể thánh rừng nho kẻ ngửa trông.
Xem bội dận ai nên biết hội,
Áo xiêm mãi mãi khách hầu công

MXXXIV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Đế-bá hoàng-vương đạo chẳng cùng.
Mấy cuộc bể dâu in dấu Lý,
Chín tầng cung miếu ngất non Hồng.
Cương-thường nghĩa cả xây nên cột.
Thi-lễ ơn sâu nhớ đến đông.
Thù Tứ rủ nhau ta tắm gội,
Có lòng thờ thánh thánh phù công.

Vũ-h i-Liên
Làng Trà-phương, Kiến-thụy

MXXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Biểu hiệu từ xưa miếu Khổng cùng.
Cõi Việt nguy-nga đàn Khải-thánh,
Trời Nam lừng lẫy phái Qui-tông,
Ngọn nguồn đạo thống tràn sông Nhị,
Cây cột đi-luân ngất núi Nùng.
Tân-học nay mừng đương tiến-bộ,
Nước nhà ngày mới vẻ hoa-phong.

Nguyễn-văn-Phú
Adjudant de la Garde Indigène
Thanh-hóa

TÀU BAY DÙNG RIÊNG CHO TÀU NGẦM

Bộ hải thuyền Hoa-kỳ mới chế một thứ tàu ngầm trên lại có tàu bay.

Tàu bay ấy hình thù rất nhỏ, chỉ đủ chở một người hoa tiêu với một bộ máy vô-tuyến mà thôi.

Tàu bay chế theo một lối riêng có thể tháo ra lắp vào rất nhanh, mỗi khi tàu ngầm muốn lặn xuống có thể thu ngay tàu bay vào trong tàu ngầm được.

Tàu bay ấy chỉ bay được một khoảng độ 100 kilomètres là cùng.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 27 độ
15 giờ 30 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 26 Octobre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là **8 fr. 55.**

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 26 Octobre 1923* : 3 /₀ 55, 5. — 3 /₀ 1918 66 30. — 5 /₀ 1915-1916 59. 55. — 5 /₀ 1915-1916 73,3 . — 5 /₀ 1920 85.90. 6 /₀ 1920 86. 85.

Tin tàu. Tàu *Lieutenant Saint Loubert Bie* tới Saigon buổi trưa ngày 26 Octobre.

Tàu sang Pháp hoãn lại. — Tàu *Orénoque* mang thư sang Pháp, đáng lẽ đến ngày 28 thì ở Haiphong chạy đi Tourane, Qui-nhơn, Ba-ngòi và Saigon, nhưng nay lại có giấy của sở Bưu-điện bá cáo rằng tàu ấy hoãn lại đến ngày 30 mới chạy.

Vậy thư từ ở Hanoi sẽ đưa xuống Haiphong chuyển xe-lửa 20 giờ 7 phút tối 29 Octobre.

Hội Đình-chiến. Chương-trình hội Đình-chiến ngày 11 Novembre này tuy chưa soạn xong, nhưng đại khái cũng như mọi năm thôi. Vui nhất bao giờ cũng là cuộc thi xe-hoa chạy vòng quanh Tràng-tiền và vườn hoa Paul-Bert cũng như mọi năm, tại rạp chớp-bóng Palace sẽ có cuộc nhảy dầm mở cho dân qui-quốc vào không mất tiền, nhưng tiền ăn uống thì phải trả, cái lệ ăn uống trả tiền ấy chỉ phải, thế là không ai còn ganh tị rằng người ăn nhiều kẻ uống ít nữa, không biết thế nào là chừng.

Đường Điệ-thoại của hai thành-phố Kể từ ngày 1er Novembre này trở đi các đường điện-thoại ở Hanoi Haiphong và từ thành phố nọ đến thành-phố kia được thông mãi cho đến 10 giờ đêm.

Như vậy thì thêm ra được hai giờ nữa. Các nhà có máy dùng được tin ấy lấy làm khoái vô cùng.

Ngạch Học-chính — M. Đỗ-văn-Dũng có bằng cử-nhân khoa-học nay được bổ giáo học tập sự (ngạch Pháp) bực đệ nhị cấp và bổ tại Nam-kỳ.

MM. Huỳnh-v-Phước, Phạm-thanh-Hương, Phan-công-Hai, Phan-công-Bình giáo học tập-sự bực thành chung tòng sự tại Nam-kỳ, được thăng giáo học hạng tư kể từ ngày 25 Octobre 1923.

HỘI-CHỢ LẦN THỨ NĂM
sẽ mở từ 2 đến 16 Décembre tới nơi này.

Việc thông gian. Việc thông gian xử hôm thứ hai vừa rồi Tòa lại hoãn lại để cử một quan phụ-thẩm vào Nghệ-an, hội-đồng với quan chánh tòa Sơ-thẩm ở tỉnh ấy xét lại. Khi nào xét xong thì mới định phiên tòa để cho luật-sư hai bên cãi.

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI CẦN NGƯỜI LÀM máy và tài-xế cầm xe 6-tô. — Xem trang thứ tư.
3012

Tòa Thượng-thẩm. Hôm qua tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Đánh lý-trưởng. Đương tức trời làm đai hạn, các ruộng đều khô nẻ cả không có nước cày cấy, thì một hôm tên Phạm-hữu-Cầm đào rãnh tát nước ở đầm công vào ruộng. Lý-trưởng ra giữ không cho tát nước thì bèn kia sinh sự rồi cãi nhau đánh nhau. Tên Cầm cầm gậy đánh người lý-trưởng bị thương và gãy tay. Tòa Nam-án tỉnh Hải-dương phạt tên Phạm-hữu-Cầm 3 tháng tù, 10 đồng và bắt phải bồi 10 đồng cho người bị đòn. Tòa Thượng-thẩm y án, nhưng cho tội tù án treo.

Bị quân-thúc lại lấy thẻ người khác trốn đi. — Tên Ng-văn-Phan có tiếng trộm cắp bọm hiện đã can án. Từ khi hết hạn tù phải giải về làng quân thúc nên kỳ lý phải giữ thẻ tùy thân không dám phát. Một hôm tên ấy lấy thẻ của người khác trốn sang chợ ở làng bên cạnh, sách nhiễu những người buôn bán. Tòa Nam-án tỉnh Bắc-giang phạt tên Ng-v-Phan 1 năm tù. Tòa Thượng-thẩm giảm tội cho xuống 6 tháng tù.

Cưỡng gian. — Tên Đoàn-ngọc-Vũ và Phạm xuân-Chúc có dâm hại ruộng của một người con gái tên là thị Nhờ. Khi thị ấy biết, ra chửi, bố thì hai tên kia tức, bàn nhau lại bắt thị ấy khiêng về nhà cưỡng gian. Tòa phạt tên Đoàn-ngọc-Vũ, Phạm-xuân-Chúc mỗi tên 2 năm tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Tiêu tiền công dân. — Tòa Thượng-thẩm hoãn việc tên Trần-v-Hoan là lý-trưởng bị tòa Nam-án tỉnh Bắc-giang phạt 2 tháng tù, 10 đồng bạc phạt và 21 đồng bồi-thường để đợi nghị-định quan cai-trị xem tên ấy tiêu tiền công thế nào đã rồi mới tuyên án.

Vì đào một cái rãnh mà thành án-mạng. — Một người tên là Ngọc-nhân thấy ruộng cạn nước có đào một cái rãnh ở ruộng nhà tên Văn để tát nước chảy vào ruộng mình mà không nói gì với chủ ruộng. Vì thế hai bên cãi nhau rồi đánh nhau. Tên Văn cùng người nhà là tên Ký tâm lại đánh người ấy bị thương rồi chết. Tòa Nam-án tỉnh Bắc-giang phạt tên Lâm-khắc-Vũ và tên Lục-sỹ-Kỳ mỗi tên 2 năm tù và 10 đồng. Tòa Thượng-thẩm y án.

Án cắp. Tòa Nam-án tỉnh Nam-định phạt tên Hoàng-v-Đỉnh 2 năm tù về tội ăn cắp và bắt phải bồi 25 đồng cho sự chủ tên là Chân. Tòa Thượng-thẩm y án.

Tiêu tiền công và làm tờ trình man. — Tòa Nam-án tỉnh Hưng-yên phạt tên Trịnh-văn-Nhung là lý-trưởng 6 tháng tù, và tên Ng-văn-Yêm là ký-địch 2 tháng tù về tội tiêu tiền công và làm tờ trình man về việc ấy. Tòa Thượng-thẩm y án.

Đã có lịch sang năm rồi. — Xin nói để các ngài biết rằng lịch sang năm của bản-quán đã làm xong.

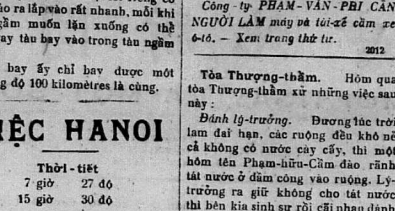
Vậy nếu các đại thương gia gần xa cần phải thừa lịch cho qui hiệu thì xin mới lại ngay bản quán mà đặt trước, nếu không đặt trước thì sau sẽ phải chịu giá đắt và lại hết cả bìa vẽ đẹp nữa.

Giá lịch của bản-quán bán như sau này :

Từ 100 trở lên. . .	0$35 một
Từ 10 đến 100. . . .	0 40 »
Từ 1 đến 10. . . .	0 45 »
Tiền cước.	0 20 »

Các ngài ở xa, muốn mua lẻ tưởng nên rủ nhau mua chung cho nhẹ tiền cước thì hơn.

Sau đây lại in mẫu một ngày đầu năm ta để các ngài biết cho rằng thứ lịch của bản quán làm ra thật rất tiện cho việc xem ngày, mà nhà nào đã có thứ lịch này thì bất tất phải mua quyển lịch tàu nữa.

Ngài nào ở xa, muốn viết thơ về, xin cứ gửi cho ông Quản-lý nhà in bản quán như sau này :

M. Đội xuân-Thành
61-63, Rue du Coton, Hanoi.

Thi thư-ký ngạch Văn-tự. — Những người ứng thi thư-ký tập sự ngạch Văn-tự đệ trước và có tên đặt theo vần a b c như sau này, thì đến ngày 9 Novembre sẽ được thi vấn đáp là :

Tại Hanoi :

MM. Bùi-đình-Thiệu, Đào-duy-Anh Đào-quang-Sa, Đỗ-quốc-Sư, Dương-bùi-Lợi, Dương-danh-Hiền, Hà-văn-Lâm, Hồ-trọng-Nghĩa, La-dức-Viên, Lương-sỹ-Mẫn, Nguyễn - hữu-Xước, Nguyễn-huy-Quan, Ng-văn-Tam, Nguyễn-xuân-Lan, Ng-xuân - Quế, Phạm-khắc-Tô, Phạm-văn-Hoan, Tạ-văn-Lâm, Trần-hữu-Thu, Trần-thái-Ty, Trần - thanh - Thủy, Trịnh-văn-Loan, Vũ-bang-Tuy.

Tại Saigon :

MM. Nguyễn-văn-Nhơn, Nguyễn-văn-Truyện.

Tại Tourane :

MM. Lê-quang-Truy, Ngô-như-Ngải, Trần-Trấn.

Tại Pnom-Penh :

M. Phan-ngọc-Trân.

Tòa án binh. — Sáng hôm nay Tòa án-binh đã họp để xử những việc sau này :

Vũ-hà-Đoài lính dạo cộng binh ăn cắp đồ binh.

Từ-v-Khôi, lính khố đỏ vệ thứ ba, phạm tội kháng cự bề trên trong khi làm việc.

Trần-hữu-Khoan lính khố đỏ vệ thứ tư ăn cắp đồ binh.

Kẻ cắp trên xe lửa. — Những quân kẻ cắp vào quẫng đường từ Gia-lâm đến Yên-viên độ này xem ra đã ghê gớm lắm, chúng cứ tụ-do đi lại chỗ nào đông là len vào ngồi lấn mẫnh tán ma rồi thừa cơ là chúng giật hành lý hoặc áo khâu mà nhảy luôn xuống hai bên đường sắt, người nào mất cũng đành chép miệng trông theo mà lại khen chúng nhảy tài chứ chúng đành chịu vậy. Như chuyến xe-lửa tối hôm qua ở Langsơn về đi khỏi cầu sông Đuống quãng gian cũng bợp khăn của một người đương hóng mát, lúc ngẩnh lại đã thấy chúng cầm khăn đứng ở dưới đất rồi. Vậy ước ao rằng những viên chức làm ở hai ga ấy nên để tâm mà xem xét và nhất ta lại càng nên chú ý vào những quân hay lượn toa nọ sang toa kia mà trông giúp nhau những lúc nhá nhem tối, hễ chúng giở cái thủ-đoạn gì bắt ngay lấy mà giao cho các viên chức hoặc trên xe hoặc dưới ga thì may ra mới tiệt được.

Bán một cái xe máy hiệu Mathis, 2 chỗ ngồi, và một cái xe nhà mạ kền còn mới.

Ai muốn mua xin hỏi ở N° 47⁴ Armand Rousseau, Hanoi
3705

Sở Chiếu-bóng ở phủ Toàn-quyền đường Quan-thánh, cần dùng ngay một người cầm máy ô-tô thực giỏi.

Lương cao — Phải có các giấy má chứng nhận làm việc tốt mới được.

Lại ở phố Hà-trung. — Hồi 9 giờ rưỡi tối hôm qua trẻ con người lớn ầm ầm đổ ra xem, mà rút cục cũng không ai hiểu câu chuyện ra làm sao cả. Ở trước cửa hàng giầy thì anh cu-li xe vừa nâng xe vừa phàn-nàn ra ngõ gặp gái, giữa phố thì cứ một đám đông chạy theo một anh mặc áo lấy quần ta vừa đi vừa giơ hai bàn tay bị đầm rơm-rớp máu mà lăng ma tên hung đồ nào đó ! Sau mới vỡ lẽ rằng : anh chàng kia chạy chẳng đến đấy thấy cái xe bắt kéo ngay để đuổi tên hung đồ chạy trước, nhưng vì xe gắc-đê nên người cu-li xe không kéo thì bị anh kia đánh tối bù cả mặt mũi, rồi dấy kênh cái xe ra giữa phố, thiên hung đồ kia đã chạy đi mất rồi. Ai cũng phàn nàn rằng thật là lấy thịt đè người, mà sao độ này lại lắm đu-côn thế ?

(Xem trang thứ ba, cột thứ ba)

MỘT CÁI QUÀ THANH-NHÀ

Bà con ta ở thành-thị về thăm quê nên dùng thứ gì làm quà cho họ mọc lắng nước cho thanh nhã, cho lịch-sự, cho ích lợi, cho kỷ niệm lâu giải, cho sứng đứng với cái quà khôn ngoan của người thành-thị đưa cho người ở chốn thôn quê ? Trên bao nhiêu cũng hết, hành trái ăn cũng song, lúa thì mắc công rách mà người kẻ cả chẳng coi vào đâu. Thiết tưởng cái quà hợp thời mà đủ cả được cách lịch-sự, thanh nhã, ích lợi, kỷ niệm, khôn-ngoan là quyển sách Cảnh pháp-yếu lược, tức là tách dạy việc quan, bao nhiêu thể lệ về cai trị xứ Bắc-kỳ, bao nhiêu thể thức về hình án là có đủ ở trong sách cả. Làm quà cho nhau thế là dạy nhau cái khôn tránh cho nhau cái hại, vì lẽ gì trong chả hương-thôn khi có việc cần đi hỏi hơn thầy-cung thầy-cô. Bọn đó loật lẹ không biết, cái sui những sự giai, sự mất tiền, đỡ tiền tư lợi; làm người khanh giả lại nên cũng hết hơn lấy gì.

Sách dầy 210 trang bán có 1$50 và 0$20 tiền cước gửi, tại nhà soạn-giả là :

NGUYỄN-VĂN-ÍCH
61, Boulevard Harmand, Nam định
có bại các hiệu sách
3687

Số 35

ĐÁ-BIẾT-TUỔI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÚI-CẦM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là tiểu-thám tiểu - thuyết cũng được, mà cho là trinh - thám tiểu - thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để công-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiêu-nhàn khiển-hứng trong khi tửu-hậu trà-dư !

...Trước đây vốn cùng tôi quen biết, song trước kia không đến nỗi tiêu tụy như bây giờ ! Thôi, ông nên đi ra, tôi đã nói với ông ta rằng tôi vào bao giờ thì tôi sẽ gọi ngay ông ra vậy.

Bấy giờ Cách-tư-thắc vẫn ngồi ở chiếc ghế cũ ; hai mắt trông lên trời ; hàm răng trên cắn lấy môi dưới, sẽ mỉm miệng cười, hình như có điều gì đương nghĩ. Thần sắc khi trước còn lúc thì xám xì ; lúc thì vàng ông ; song đến bấy giờ lại trấn tĩnh như ngày thường. Trông thần sắc cũng đủ biết rằng sắp chết đến nơi vậy.

Tôi nói :

— Phu-nhân bảo tôi ra nói, để đóng xe đưa ông về nhà.

Cách-tư-thắc gật đầu, muốn dừng lấy song không dừng được ! Tôi sợ Cách-tư-thắc ngã, liền rảo bước lại đỡ dậy, giắt đi ra khỏi cửa. Thân thể người ốm mà sao nặng quá ! Xe đã chực sẵn ngoài cửa, tôi lại phải vực lên xe. Khi ngồi trên xe, mới nói chuyện với tôi rằng

— Trước kia tôi đã định kết duyên cùng phu-nhân !

Tôi hỏi :

— Thế thì vì việc gì mà nhân duyên ấy lại thành ra trắc trở ?

Cách-tư-thắc nói :

— Chỉ vì một điều giận nhỏ. Song nay thì điều đó cũng đã nguôi dần.

Tôi nói :

Thế thì ra phu-nhân là bạn của ông, chứ không phải là cừu-nhân của ông đó chứ ?

Cách-tư-thắc lườm tôi rồi nói :

— Sao lại gọi là cừu-nhân được ! nhưng sao ông lại hỏi tôi điều ấy làm gì ?

Tôi nói :

— Vì rằng ở nhà phu-nhân có một người khách rất lạ !

— Ai ?

Tôi nói :

Phồn-hạ-thắc và đứa thị-tỳ. Lại còn cả con chó nữa !

Cách-tư-thắc rủn người ra, tựa vào vai tôi mà nói :

— Một lũ chó ! ... Một lũ chó đã chực đến đây quấy rối ; tôi sẽ làm cho chúng tuyệt đường hy-vọng mới nghe. Tuy nhiên, nó ở nhà phu-nhân chẳng qua bảo nước gặp nhau, chứ việc ấy phu-nhân không có dự đến. Con ấy giao du rộng, bất luận nhà sĩ, vào chơi cũng đề, chớ thực không phải phu-nhân có mời nó đến đây.

Xe vừa đừng bánh cửa ngoài, đã thấy y-sinh đứng chực. Nhìn kỹ bệnh-nhân một lúc, rồi với vàng sai thị-giả sốc dỡ vào nhà trong.

Tôi thì lững thững một mình đứng đợi ở ngoài vườn. Một lúc y-sinh ra tìm tôi ; nét mặt ngại ngùng, mà nói :

— Mắt tôi thật không muốn trông thấy ông khách nhà ông chút nào !

Tôi nói :

— Ông nói thế lẽ ý làm sao ? hay ông có lẽ giận nhau đó chăc !

Y-sinh nói :

— Thiên-hạ lại có một người thầy-thuốc giận một người gần chết bao giờ ?

Tôi nói :

— Thế thì Cách-tư-thắc đã mịnh nặng chăng ?

Y-sinh nói :

Chẳng cũng chẳng bao lâu nữa ; vậy tôi xin phép đi ra. Tôi cũng có quyền làm chứng mà khai-tử cho ông ta. Song chết về bệnh gì, thì tôi không dám tự quyết ! Ý tôi muốn gửi điện-tín đến Luân-đôn, để mời một người khác đến chứng-kiến hộ ! ông nghĩ thế nào ?

Tôi nói :

— Được ! có phải ông muốn tìm thầy-thuốc chuyên-môn đó chăng ?

Y-sinh nói :

— Phải !

Tôi nói :

— Có lẽ là thầy-thuốc chuyên-trị về khoa tâm-bệnh đó chứ gì ?

Y-sinh nói :

— Không ! thầy-thuốc chuyên-môn về khoa trùng-độc !

Tôi nói :

—Thế ông ta uống phải thuốc-độc dấy ư ?

Y-sinh nói :

— Cái đó thì đã hẳn, vì rằng tôi xem ông ta trong mình không có bệnh tật gì cả, thế mà chết thì chết về bệnh gì. Tôi thật chịu, không thể sao xét ra được.

Tôi nói :

— Thế thì tình-sinh mau-mau điện đi mới được !

Y-sinh nói :

— Bảy giờ tôi hãy xin đi đăng này một lát đã, rồi tôi xin trở lại ngay. Ông phải cắt người chực luôn ở đấy mới được. Tôi đã để thuốc lại đó, nếu vạn nhất có làm sao, thì nên mau-mau cho uống một liều, cũng có thể sống thêm được mấy giờ nữa.

Tôi thở dài rồi đi vào. Bụng nghĩ các phụng-thuốc ở thế-gian này chữa thế nào được bệnh ấy ...!

CHƯƠNG THỨ XIV

Sáng sớm hôm sau, Cách-tư-thắc mê man không biết gì nữa. Tôi đứng ngoài mới ra ăn cơm và hỏi thăm bệnh, đều không thấy trả lời. Tôi bước vào trong phòng, thì thấy nằm xòng xượt ở trên giường, cái áo phủ lên trên mình, chỉ không mặc. Trông thấy tôi vào, liền xua tay bảo sẽ nấy hãy đi ra cả, để cho ông ta nằm yên trong một tiếng đồng hồ, bụng còn dở nghĩ có chút việc.

Tôi nói :

— Ông hãy gượng dậy xơi lót dạ một chút, kẻo mệt. Không ăn uống tỷ gì, thì còn-cáo chịu sao được.

Cách-tư-thắc nó :

—Ông bảo đem cho tôi ít súp, và cả bút mực lại đây !

Tôi theo nhời đem bút mực vào, và bảo tên thị-giả bưng súp đến.

Một giờ sau, tôi lại vào, thì thấy Cách-tư-thắc, vừa hút thuốc lá vừa viết. Trông thấy tôi liền nói :

— Hôm nay đừng mới thầy thuốc nữa ! giờ tôi đã gần chết, có họ đến cũng không kịp gì mà lại làm cho tôi phải thù tiếp lôi thôi !

Tôi nói :

— Ông nghĩ lầm ! thầy thuốc nói bệnh ông không việc gì, nay đã gửi điện-tín mới thầy thuốc chuyên môn đến chữa.

Cách-tư-thắc không bằng lòng nói :

— Khốn-lôi-tê ! ông thật là người cao nghĩa, đối với một người hấp hối, ông rất già ý chu truân. Thế nhưng bệnh không thể cứu được nữa rồi, điều ấy ông cũng biết đã lâu vậy !

Vừa nói vừa kéo áo quần chặt lấy mình, mà cái quầng đen ở dưới mắt càng ngày càng thấy lan rộng. Cách-tư-thắc lại nói :

Tôi sở dĩ còn sống dai sống dẳng, là cái dược-lực của quân thù đã tính sẵn đến thế, không để cho tôi chết ngay ! Sở dĩ để chậm lại thế này là còn muốn dặn cho tôi thù thực ! Thế nhưng tôi xem quân thù đem việc trọng yếu mà ủy thác cho ông, thì thật là quân không có mắt.... ! Nói cho thật thì cho thầy thuốc đến đây nữa, mà có làm gì.

Nói đến đấy lại cầm bút viết thật nhanh. Tôi còn tỷ tê hỏi chuyện, song Cách-tư-thắc cứ lẳng lặng như người không nghe tiếng. Bỗng thấy tên thị-giả vào mới, tôi liền đứng dậy ra cửa. Xem ý Cách-tư-thắc thì cũng thích để tôi ra.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 chân-kính
Mặt và kim có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá . . . . 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
2005

Cần người làm việc

Cần một người Annam làm vô-tuyến điện (Télégraphe sans fil) cho tàu « *Cochinchine* » chạy Hongkong.

Ai muốn làm cứ lại nhà Lee Wo, số 122, phố Khách, Haiphong mà thương lượng.

3702

CÁC PHÁO-TÂY MỚI, BÁN CHIÊU-HÀNG

Bản-hiệu có trữ nhiều thứ pháo-Tây để dùng về các ngày tiệc và hội. Lại có riêng một thứ thuốc xanh đỏ (flamme de Bengale) để các nhà hát dùng cho hợp vệ-sinh vì chế **không có khói khét**, *sáng tỏ, mùi đẹp và cháy chậm*, **để lâu không ướt**.

Các quý-khách ở xa có cần tới thì xin gửi thư về thương-lượng và lấy hóa-giá, sẽ gửi theo tàu thủy hay hỏa-xa, không gửi giây thép được.

Xin chiếu-cố.

XUÂN-HÒA, tạp-hóa
99, Phố Hàng Gai, Hanoi.
2097

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà làm ra không đỡi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bào-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. Montès,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Xe điện đụng mô-tô. — Sáng hôm nay chừng quá 10 giờ, có một người Tây đi săn ngồi cái xe side-car ở phía đường Thái-hà đi lên tới chỗ đường xe điện Cầu-giấy, gần trường Nữ Sư-phạm thì bị một cái toa xe điện đụng phải đằng trước gãy tan tành, may không việc gì đến người. Vì thế mà sáng hôm nay các chuyến xe điện đường Cầu-giấy và Thái-hà phải chậm lại đến non một giờ đồng hồ.

Bạc hai hào giả. — Nhiều người không xem kỹ thì thường bị tiêu lầm đồng bạc hai hào giả, trông nó cũng không khác gì những đồng mới đúc kém phân mà ta thường gọi là hào kền, nhưng giá ta chịu khó xem xét kỹ thì không những gõ không kêu như tiếng bạc, nó chỉ cành-cạch như chì, mà giá bẻ thử cũng bị gãy ngay làm hai mảnh. Vậy ta nên cẩn-thận thì hơn.

Mất trộm. — Mme Phạm-thị-Lung chủ hiệu thợ may hàng Đào số 82, trình Cẩm rằng kẻ trộm lấy mất mấy cái quần áo giá chừng 45 đồng bạc.

TẠI HIỆU MOREAU JEUNE
102, Phố Hàng Trống, Hanoi

Bán giá rẻ vì phải đi xa. — Vậy trước khi mua drap noir, drap fantaisie, taupeline noire để may áo ta, và drap marengo để may áo pardessus, thì hãy nên đến xem cửa hàng ấy đã.
3691

Phòng khám bệnh
của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.
3502

BÁN HẠ GIÁ
Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói.	0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói.	0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu.	0 . 20

3697

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Quan Toàn-quyền Merlin tại Haiphong. Số báo ngày hôm qua bản-quán đã lược đăng việc nghênh-tiếp quan Toàn-quyền khi ngài mới bước chân lên thành-phố ta, nay lại xin tiếp theo như sau này :

Chiếc tàu *Tuyên-quang* của sở Thương-chính mà quan Toàn-quyền đi du-lịch vùng Ké-bao, Cẩm-pha, Hongay, vũng Hạ-long và Quảng-yên về tới cửa Nam-triệu thì một chiếc thủy-phi-cơ từ trường máy-bay Hạ-lý bay ra đón. Ở cầu Ngự trang-hoàng rất rực-rỡ đã đứng sẵn các quan, các thân-hào Tây Nam để nghênh tiếp. Một toán pháo binh đứng chực ở vườn hoa Galliéni bắt đầu bắn 15 phát đại-bác cho tới khi quan Toàn-quyền về tới tòa Đốc-lý.

Khi tàu *Tuyên-quang* vừa áp mạn xong thì quan Đốc-lý Krautheimer vận phẩm-phục bước xuống tàu đón ngài rồi cùng lên bờ, theo sau có quan Thống-sứ Monguillot, quan chánh sở Kinh-tế Lochard, quan công sứ tỉnh Quảng-yên Broni, quan quản-lý văn-phòng Le Fol, quan cai-trị Dupuch, và quan hầu Đại-úy pháo-thủ Bernard. Hôm ấy quan Toàn-quyền vận đồ vàng, cổ tay áo và mũ có lon hoa và ngực đeo Bắc-đẩu bội-tinh.

Khi bài quốc-ca Marseillaise vừa dứt hồi thì quan Toàn-quyền chào mọi người rồi lên xe ô-tô với quan Thống-sứ Monguillot và quan Đốc-lý Krautheimer về tòa Đốc-lý, ở hai bên đường xe ngài đi, nhân dân đứng xem đông lắm, có cờ quạt các làng đỏ ối đứng sắp hàng, về bên tay trái, còn về bên tay phải thì vệ khố đỏ thứ hai, cơ thuộc-địa thứ chín, các đạo quân ở Kiến-an, ở Núi-đèo, các hàng lính khố xanh bồng súng chào.

Xe về tới cửa tòa Đốc-lý thì ở đấy lại có bọn lính gác bồng súng chào và thổi kèn « au champs ».

Đúng 17 giờ quan Toàn-quyền tiếp kiến các quan chức và thân thương Tây Nam tại thư-viện. Quan Đốc-lý Krautheimer thay mặt dân Tây Nam trong-thành phố đọc một bài chúc mừng và lược trình sự tiến-hóa của thành phố trong mấy năm nay những thế nào.

Quan Toàn-quyền đáp lại mấy câu, có hứa rằng khi nào ngài rảnh rỗi sẽ để tâm đến thành phố ta trước nhất, vì ngài xét ra hải-cảng Haiphong là nơi trọng yếu cho cả Bắc kỳ lẫn Nam-Trung-kỳ.

Ngày 25 Octobre

Đúng 8 giờ 15 phút, quan Toàn-quyền cùng quan Thống-sứ và các quan hầu đã khởi hành đi quan sát các nơi. Trước nhất ngài đi thăm sở máy gạo của công-ty Hàng-hải và Thương-mại ở Sáu-kho. Rồi ngài về xưởng Porchet nay mới dọn lại chỗ này, nên các xưởng máy chưa kịp lắp xong và các công-việc chưa hẳn hoàn bị, nên quan Toàn-quyền chỉ xem qua mấy bộ máy lớn một lượt rồi ra bến xem cái thủy thành của sở ấy đóng từ mấy năm trước để chữa các tàu bè.

Nhà nấu nước hoa Chiris cũng ở gần cả đấy nên các quan đi bộ lại. Ông chủ sở Chiris là M. Fafart ra nghênh tiếp rồi đưa đi xem nhà máy xưởng chế tạo và kho đựng các vật chất.

Đến chín giờ các quan xuống tới sở làm Hóa-chất M. Filuzeau là chánh chủ-sự ra đón tiếp và đưa đi xem các nơi và chỉ dẫn máy móc làm các thứ hóa-chất.

Đúng 10 giờ các ngài quay xe về xem sở máy sợi chừng hai mươi phút đồng hồ rồi về tòa Đốc-lý.

Hay khen, hèn chê. — Hay khen, hèn chê là lẽ thường. Song lại cũng có người việc đáng khen mà chê, đáng chê mà khen thì một là vì ghen ghét, hai là vì xu-ninh, như thế sao gọi được là công-bằng chánh-đáng. Một việc sau đây, lấy lẽ công-bằng mà nói, chẳng phải xu-ninh gì ai, và cũng chẳng hoài hơi công-kích gì ai, tưởng những ai có cái tật đố năng kị tài nên biết.

Ở mục này gần đây có bài khen ngợi M. Tô-v-Lượng đi quyên giúp các miền bị lụt được số tiền khá to thì những kẻ xấu bụng lấy làm tức tối, hết chế riễu M. Lượng vì mề-đay kim-khánh mà đi quyên, lại sàm báng rằng có tính xu-nịnh các nơi quyền-quí, vì họ thấy ngày nay M. Lượng lại đi quyên họ một số nữa cho người bạn thân, xem ra có mấy hôm mà đã được gần sáu trăm bạc rồi, cho nên họ lại càng công-kích dữ.

Ôi! công-kích người sẵn nhiệt-huyết với đồng-bào, đã có công với cái việc nghĩa nhiều lần mà chưa từng thấy một đạo tưởng-lục hay một chiếc mề đay, kim-khánh nào về các dịp đó cả, mà chính người ấy cũng không hề màng tưởng gì đến, tự lấy những việc làm là bổn-phận đối với lương tâm, thì người đó đáng yêu quí, mà không nên công-kích mới phải.

Thôi, dài dòng vô ích, tiện đây chỉ khuyên những người đã không làm được việc như M. Lượng mà còn chê M. Lượng nên nghĩ lại, và M. Lượng cũng không nên lấy những điều dị-nghị đó làm quan-tâm làm gì. Thói đời thường thế, sá chi!
Đ.

VIỆT-TRÌ

Số chưa chết. — Người lái trâu Ngô-văn-Chư 38 tuổi, quán tại thôn Chùa, làng La-phù, tổng Yên-lũng, huyện Từ-liêm, tỉnh Hà đông đi mua và bán trâu bò ở huyện Hạc-trì (Việt-trì), hôm 24 tây, lại còn thiếu tiền phải về nhà lấy, thì sáng hôm 25 đi xe tay xuống ga Việt-trì định đi chuyến xe lửa thứ nhất xuôi Hanoi 6 giờ 30, nhưng xe lửa đã mở máy chạy khỏi cửa ga độ vài thước tây, người lái trâu không lấy vé, chạy qua cửa ga ra đuổi theo xe lửa; tay trái nắm lấy cái sắt bíu lên xuống, chân trái đã để được lên cái bậc gỗ, tay phải cầm cái gói và cái nón, chân phải còn ở dưới đất; tuột tay trái ngã sấp xuống đất, cái thang gỗ đánh phải lưng, và phải đá, mình mẩy bị vài nơi chảy máu. Có một người họ xa với người lái trâu ấy và một người lính cảnh-sát đã đem người bị thương vào nhà thương. Vết thương nặng nhất là chỗ lưng, xương sống bị sưng gù lên không ruỗi thẳng lưng được, thì quan thầy thuốc đã cho đưa về nhà thương Hanoi chuyến xe lửa 14h 51.

ĐÁP-CẦU

Giúp các người bị lụt. — Nhiều trường ở các tỉnh và các thành phố đã lập cuộc lạc-quyên lấy tiền giúp người bị lụt.

Các cô các cậu học sinh trường Đáp-cầu nghe lời giảng dụ của các thầy giáo cùng động tâm thương người đồng-loại mà kẻ ít người nhiều tấp nập góp được ngót bốn chục vào việc nghĩa ấy. Qui thay tấm lòng tốt của các nam, nữ học sinh.
N. G. lại cảo

(Xem trang thứ tư).

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ sáu 26 Octobre 1923
Diễn hai tích
Một tích chèo cổ — Một tích tuồng pho

Tích thứ nhất :
TRINH-PHỤ HÀM OAN
Tích thứ hai
QUẢ QUAN TRẢM TƯỚNG
Toàn đào kép trẻ-con diễn rất khéo.

Tối thứ bảy 27 Octobre 1923
TÂM PHÚC TƯƠNG TRI

Trêu ngươi chi hỡi sắc khuynh thành,
Để khách tang bồng hoảng mắt xanh.
Hay nhỉ vì ai nên thế nhỉ.
Hư danh nào biết sự thành danh.

DƯƠNG BÁ-TRẠC
ET
TĂNG-KHÁNH-LONG
dit **ĐÔNG-NAM-MỸ**

Dệt lãnh lụa, vải-màn, khăn mặt, đóng giày tây, giày ta, va-ly, làm mũ (nón), khăn sếp, ghế mây, và buôn đủ các thứ hàng Bắc-kỳ, bán cất và bán lẻ.

Tổng cục : Hà-nội phố hàng Bông, số 152.

Phân cục : Sài-gòn đường Catinat, 10, đường Bonnard, 90.

Công-xưởng tại Thái-hà-ấp.

Hàng tốt giá hạ, quí-khách chiếu cố xin cứ gửi thư về ĐÔNG-NAM-MỸ số 152, Rue du Coton, Hanoi.
2895

Đồng-hồ đeo tay hạ giá
Mỗi cái 1$00

Thưa các quý-khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bạc cao 5 quan nên chúng tôi xin bớt giá mỗi cái 1$00, nếu chiếu giá không bớt thời xin hiếu cái kính giọng vàng cả hộp xin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay chỗn tốt thấy giờ		giá trước	6$40	nay	4$40
—	lá	có kim ly —	6 00		5 00
—	lá	kim thép và kim vàng —	4 50	—	3 80
—	lá	vuông thực xinh —	5 80	—	4 80

Hễ các quý-khách chiếu cố cho 2 cái mà không bớt giá, (chiếu giá trước) thời xin kính tặng 1 cái kính gọng vàng đôi mắt và 1 cái hộp kính aluminium vì cả tiền cước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
49, Phố hàng Ngang, HANOI

Rượu bồ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời châu phê rằng :

Chiếu ngự đài được phòng của MONTÈS qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ đã từng ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lạc phê thì gửi cho qui được phòng chỉ-công đề lộ thành-già.

Khâm thử.

啓定三年五月初七日內閣奉
硃批据得河內大藥房貴
有製補酒經御試用頗
嘉獎兹批示將俾衆
以表翌價欽此
內閣恭録

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ:* ***2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.***

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế **MONTÈS**
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Số 67

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài như ngọc phun châu, lại giữ được giá trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thợ Tạo há có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Lư-mộng-lê nói :

— Tiểu-đệ há phải là người vô tình! Nhưng gặp gỡ còn nhiều, nếu ngày nay lưu-luyến quá, sợ bọn nô-tỳ trông thấy, sau này lại thêm nhiều điều chỉ-nghị vậy.

Tô-hữu-bạch nói :

— Đại-huynh nói rất phải, nhưng gặp-gỡ sau này chưa biết ngày nào. Nay đại-huynh có lòng quá yêu mà giúp cho thì tiểu-đệ xin tức khắc đi ngay, bất-tất phải cáo-từ *Lý* trung-thư nữa.

Lư-mộng-lê nói :

Đi ngay là hơn! Tiểu-đệ còn muốn tặng một câu nữa.

Tô-hữu-bạch nói :

— Xin sẵn lòng vâng lời chỉ-giáo.

Lư-mộng-lê nói :

Khách tài-hoa há có tham cầu phú-quí, nhưng nên biết rằng hai chữ công-danh, thiên-hạ vẫn lấy làm trọng. Đại-huynh đã có văn-tài, lại gặp khoa thi. Nếu thi đỗ được một chút thì việc gì cũng dễ lắm. Còn các bậc tuyệt-thế giai-nhân, đã biết yêu tài thì tất biết thủ-tiết, can chi lại lưu-luyến chút tình nhi-nữ để đến nỗi lỡ dịp công-danh.

Tô-hữu-bạch nghiêm sắc mặt, cảm tạ mà rằng :

— Mấy lời vàng ngọc của đại-huynh, tiểu-đệ xin ghi lòng tạc dạ.

Tô-hữu-bạch nguyên vẫn đi có người không, liền gọi *Tiểu hỉ* ra mà bảo rằng :

Thầy trò ta đi thôi !

Lư-mộng-lê trỏ đường mà bảo rằng :

— Đi thẳng lối này vòng quanh góc thành tức là cửa bắc. Đáng lẽ tiểu-đệ tiễn ra ngoài xa mới phải, nhưng sợ có người trông thấy, e không tiện chăng, vậy xin từ-biệt ở đây! *Tô* đại-huynh ơi! đường sá xa xôi, nên phải gìn vàng giữ ngọc!

Lư-mộng-lê vừa nói vừa ứa mấy giọt nước mắt, vội-vàng lấy tay áo gạt chùi.

Tô-hữu-bạch trông thấy, cầm lòng không được, cũng ứa hai hàng nước mắt xuống mà rằng :

— Cái tình ly-biệt, hai ta còn khó khuây, huống-chi kẻ liễu-bồ ở trong chốn thâm-khuê thì lại thế nào ?

Bấy giờ *Tô-hữu-bạch* ân-cần quyến-luyến, *Lư-mộng-lê* thì cúi đầu, nước mắt chạy quanh. Hai người dùng-dằng chưa nỡ dời tay, hồi lâu mới cùng nhau từ-biệt.

Lại nói chuyện *Tô-hữu-bạch* vòng ra lối cửa bắc, sợ *Lý* trung-thư và *Tiền* cử-nhân lại đến quấy nhiễu, cho nên không dám về nhà chủ-quán trước, phải tìm một cái nhà trọ khác để vào yên nghỉ, rồi sắm-sửa đồ hành-lý và thuê chiếc ngựa để hôm sau đi.

Mờ sáng ngày hôm sau, *Tô-hữu-bạch* ra đi. Trong khi đi đường, cứ nghĩ vơ nghĩ vẩn, lúc trước còn có một *Bạch* tiểu-thư, nay lại thêm *Lư* tiểu-thư nữa là hai, khiến cho trong lòng *Tô-hữu-bạch* không một lúc nào được yên ổn.

Chàng nghĩ thầm : *Bạch* tiểu-thư dẫu được biết tài, nhưng chưa biết mặt; *Lư* tiểu-thư dẫu chưa biết mặt, nhưng trông người anh xinh đẹp như thế thì đủ biết người em. Việc hôn-nhân này mà thành thì chẳng những được vợ, lại được hằng ngày cùng với anh vợ trò-chuyện, tưởng cũng thỏa đời!

Sau chàng lại nghĩ thầm : *Lư-mộng-lê* dẫu rằng trẻ tuổi, nhưng khôn-ngoan đứt mực nói-năng phải lời, cũng là một bậc « Tuệ-tâm tài-nhân ». Chàng phỏ em chàng có tài, tất cũng không phải là lời khen quá. Giả-sử em chàng học-lực chưa đủ, nhưng sau này cùng *Bạch* tiểu-thư một nhà sum-họp thì lo gì chẳng tiến lên bậc cao-minh. *Tô-hữu-bạch* này, không biết khéo tu từ kiếp nào mà được đẹp duyên với hai người thục-nữ ấy.

Tô-hữu-bạch trong lòng vui sướng, cứ việc phóng ngựa đi luôn. Khi đi đến một nơi thị-trấn kia, bỗng nghe tiếng thanh-la dẹp đường, có bọn quân-sĩ tấp-nập kéo đến. *Tô-hữu-bạch* hỏi người gần đấy, biết là quan Án đi công-xuất mới về, chàng xuống ngựa đứng ở bên đường, để nhường lối cho quan đi trước. Hồi lâu, thấy một vị đại-quan ngồi kiệu đi qua, xung quanh lính hầu xúm-xít đi theo đông lắm.

Trong bọn lính hầu, có một người ngảnh nhìn *Tô-hữu-bạch*, rồi vội-vàng xuống ngựa mà rẹp lên rằng :

— *Tô* tiên-sinh đây rồi! Hồi đầu năm tôi tìm hết sức, không thấy tiên-sinh, cớ sao bây giờ tiên-sinh lại ở đây ?

Tô-hữu-bạch nghe nói, kinh ngạc mà hỏi rằng :

— Sao nhà-ngươi lại biết ta ?

Người lính nói :

— Tôi là lính hầu quan Án *Tô* đại-nhân. Hồi đầu năm đại-nhân sai tôi vào mời tiên-sinh để tiến Kinh luôn thể, thế mà bây giờ tiên-sinh đã quên rồi.

Tô-hữu-bạch nói :

— Bây giờ thúc-phụ ta ở đâu ?

Người lính nói :

— Đại-nhân vừa mới đi qua, tiên-sinh không biết à ?

Tô-hữu-bạch nói :

Thế ra thúc-phụ ta đấy à ? Hồi đầu năm ngài vừa đi công-xuất mới về, sao nay lại đi ?

Người lính nói :

— Đại-nhân không thích ở Kinh, trước đi tuần-án *Hồ-quảng*, chưa được nửa năm, bây giờ lại đi. Từ khi đại-nhân tìm không thấy tiên-sinh, lúc nào cũng băn-khoăn nghĩ đến. Bây giờ tiên-sinh nên mau mau giục ngựa lên trước để yết-kiến đại-nhân.

Tô-hữu-bạch theo lời, vội-vàng lên ngựa, toan giục ngựa tiến lên để yết kiến *Tô* đại-nhân. Người lính ấy lại nắm cương ngựa lại mà bảo rằng :

— Tiên-sinh hãy thư thả, để tôi phi báo đại-nhân trước.

Nói xong, lên ngựa giả roi đi ngay. Đi được một lúc, quay lại đón *Tô-hữu-bạch* mà bảo rằng :

Đại-nhân tôi nghe nói tiên-sinh ở đây, rất lấy làm mừng-rỡ, bảo chúng tôi trở lại hầu tiên-sinh, để mời tiên-sinh về trong công-nha :

Tô-hữu-bạch nói :

— Bây giờ trở về huyện nha, còn cách 30 hoặc 40 dặm. Hôm nay sợ không đi đến được.

Người lính nói :

— Nha-môn đại-nhân tôi ở trong phủ, không phải đi qua huyện, chỉ cách đây độ 7, 8 dặm đường mà thôi.

Hai người vừa đi vừa nói chuyện, chẳng bao lâu đã đến nha-môn. Người giữ cửa đón mời mà bảo rằng :

Mời tiên-sinh vào ngay, đại-nhân tôi đang đứng đợi ở nhà trong đó !

Tô-hữu-bạch xuống ngựa, giao ngựa cho *Tiểu-hỉ*, rồi chỉnh-tề mũ áo, đi thẳng vào nhà trong, trông thấy *Tô* ngự-sử đã đứng đợi ở trên thềm. *Tô-hữu-bạch* sụp lạy làm lễ bái-kiến rồi ngồi ở ghế bên.

(Còn nữa)

VIỆC KINH-ĐÔ

Các hạng tiền ban thưởng. — Kể từ ngày 11 tháng tám ta trở đi thời các hạng tiền: kim-tiền, ngân-tiền để ban thưởng sẽ đổi hai chữ Thông-bửu làm Bửu-giám.

Thế thời hai chữ Bửu-giám có khác nghĩa chữ Thông-bửu nên Hoàng-thượng mới sắc cho sửa lại như thế, vì thông-bửu nghĩa là một b ửu đem thông dụng, nghĩa ấy dùng nói tiền để tiêu dùng thì phải, cho chữ Bửu-giám nghĩa là vật ban để làm cái gương soi mình thì để ban thưởng mới thật là đúng nghĩa vậy.

Đề phòng bệnh chó dại. — Ngày 13 Octobre mới rồi, quan Chánh sở Y-chánh Trung-kỳ có tư-trình quan Khâm-sứ về việc đề phòng bệnh chó dại.

Đại khái như sau này:

Trong vòng vài ba năm nay, bệnh chó dại tăng-gia lên nhiều lắm, là bởi tại việc tuần phòng những chó chạy rong ngoài đường không được cẩn-mật.

Vậy nay xin quan Khâm-sứ lại tực-sức cho các quan Công-sứ các tỉnh, dùng cách mà cho dập chết hết thảy những chó chạy rong thì trong năm sáu năm, sẽ được cái kết quả giảm dần chứng bệnh chó dại đi được; vì chứng ấy thật là nguy hiểm cho công chúng lắm.

Lại còn phải dùng yết thị để công-cáo cho nhân-dân khắp chốn thành-thị nơi thôn-giã, đều hiểu biết rằng: thuốc chữa bệnh chó dại vẫn là công hiệu thần tốc, nhưng cần phải chữa ngay lúc mới bị cắn.

Bởi vậy trách-nhiệm của các quan chức bản xứ và ấy-trưởng các làng, là phải gởi vào bệnh viện chánh ở Huế những người bị chó cắn mà hỏ nghi là chó dại để cấp cứu ngay khi buổi sơ đầu.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Phân hoàng. — Quan Bố-chánh thủ-hiến bản hạt Khiêu-tam-Lữ mới đặc-chỉ về làm lễ phân-hoàng tại qui-quán là làng Trực-mỹ tỉnh Nam-định.

Nguyên năm ngoái tiên-công ngài là cụ Khiêu-năng-Tĩnh mông ân đặc-cách truy-tặng Thượng-thư hàm.

Khiêu tiên-sinh là một bậc quốc-sư, làm sơn đầu trong học giới, lúc sinh thời tiên-sinh đào-luyện được nhiều môn-đồ lắm; hiện bây giờ trong Trung, Bắc lưỡng kỳ, vẫn còn nhiều môn đệ của tiên-sinh, ma phần nhiều là cao-khóa hiền-hoạn cả.

Tiên-sinh học hành tinh-thuần, làm quan đến Tế-tửu, hồi-hưu được thăng hàm Tham-tri, nay lại được đặc ân truy-tặng Thượng-thư, thật là xứng đáng và vẻ vang cho một vị lão thành khi sinh thời tác thành được nhiều nhân tài.

Chết trôi. — Ở phủ Quảng-trạch, có một người lái buôn gỗ, vào rừng kiếm gỗ, khi về lợi qua cái khe, nước chảy dượng mạnh, bị luồng nước kéo xiết đi, trôi ra đến tận sông Ba-đồn.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài dượt-báo biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt quí ông nào mua thì gởi tiền cho: hễ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. — Mua báo thì tính từ cầm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho gọn.

THUỐC THỤT

Injection Peyrard

d'ALGER

Là thứ thuốc lâu năm nhất, công-hiệu nhất để trị bệnh lậu và tất cả các bệnh chảy mủ cũ hay mới.

Trong 232 người Á-rập thì 231 người khỏi về thứ thuốc này

(Theo lời trình của viên thầy thuốc ở Alger)

BÁN TẠI:

SPÉCIALITÉS PEYRARD

46, Rue de Grenelle, — PARIS

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và suy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đến biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu,** hay **chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình,** lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ,** người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Minh tạ lương y

Tôi phải bệnh chỉ ngót 18 năm, mỗi khi đại-tiện đau đớn khó nhọc, sau được Monsieur A. Chi chủ nhà máy giêm, Hanoi giới-thiệu tôi đến chữa tại nhà M. Tchuong-Quay-Lam, 26, phố hàng Đường, Hanoi, là người đã chữa khỏi ông ta vừa xong, sau tôi đến chữa trong 3 tuần lễ là khỏi hẳn, những ngày đang chữa có thể làm lụng, đi lại, được như thường không đau không sợt. Chiếu-đại thỏa khả-dáng.

Vậy tôi xin có mấy lời cảm tạ lương-y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

LƯƠNG-VỌ-SUNE
Chủ-hiệu Đông-xương-Long
Đại cơ-khí xưởng Hanoi
N° 65, Phố hàng Bồ, N° 65.

泰NAM-THÁI南

6, Quai Clémence au — HANOI

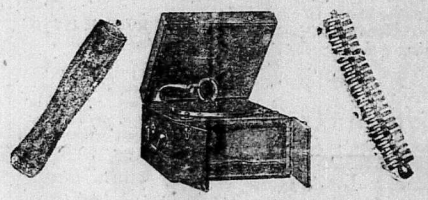
ở phố Bờ-sông, số nhà 26, HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI
2023 *Kính-cáo*

Nhà Bản-đồ « TÂM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có **bán từ tám giờ sáng.**

CHANSON & Cie

58, RUE PAUL BERT, HANOI

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có **cho thuê** cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Bản hiệu mới có thứ mỡ « EMAILLINE » để lau đĩa hát rất tốt mỗi ống là 0$40. *Nay kính cáo.*

MỘT NGƯỜI KHỎE GHÊ

— Anh làm thế nào mà lại cứ bỏ tay vào túi mà leo được như thế?

— Anh cứ làm như tôi, mỗi ngày uống một cốc Quinium Labarraque thì núi cao đến đâu anh trèo cũng chẳng nhọc mệt chút nào, vì rượu ấy là một thứ rượu bổ hơn cả các thứ thuốc bổ.

Sau mỗi bữa cơm một cốc con rượu Quinium Labarraque, thì chẳng bao lâu mà người ốm nhọc đến đâu cũng hồi sức lại được. Những bệnh mỏi nhọc, những bệnh xuất mồ hôi luôn ngày, đêm dằng dặc dai dẳng cũng nhờ được một cách chắc chắn và êm dịu. Dùng thuốc ấy thì những bệnh nặt dai dẳng đến đâu cũng chẳng bao lâu mà khỏi.

Vì vậy, những người yếu đuối, hoặc vì đau ốm, hoặc vì làm lụng khó nhọc, hoặc có việc gì thái quá mà thân thể phải suy nhược; những người thanh niên lớn lên chúng quá mà sinh ra kém sức khỏe, con gái không lớn lên được, đàn-bà sau khi sinh sản, ông già bà cả thấy thể yếu đuối, những người mắc xấu hoặc hao-tổn quá sức, đều nên uống rượu Quinium Labarraque. Nhất là những người mới ốm khỏi lại càng nên uống lắm.

Các hàng bào chế đều cũng có bán rượu thuốc Quinium Labarraque.

Chính-điểm: Maison FRÈRE, 19, Rue Jacob, Paris.

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị thuốc bảo chế rất công phu, mỗi hoàn 0,50 cr. (uống từ 3 đến 5 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GÂN-CỐT

THUỐC PHÁP — Trữ tại: 6, Rue de Palais-de-la-Voie, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LÀM

Cũng có bán tại: Hanoi, M. CHANSON, Phố Hàng Trống, L. BOUDET-HUOT, Phố, và các hiệu bào chế khắp nơi.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL BERT, HANOI

Ann. Tél.: MAGASRÉUNIS — TÉLÉPHONE N°188

Từ mồng một cho đến mồng mười tháng một tây

Sổ sách tính xong

Bán Xon

Xin xem giấy khai hàng cùng chỗ bầy hàng

MỚI SANG

Chục xe cao-xu — Vòng bánh — Nan-hoa — Vải lọp mui đủ các mùi

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS

Pousse-Pousse Sgigonnais

7, Boulevard Bobillot, Hanoi

2069

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hiệu đầu nai)

Thuốc này thực đáng làm nổi danh tiếng cho người bào chế ra, vì hiện đã dùng khắp trong các nhà thương và các nhà nuôi người ốm ở bên nước Đại-pháp. Thuốc này ngày nay ai ai cũng đã biết tiếng, mà lấy làm qui-hóa, lấy làm tin dùng, vì là một thứ thuốc có giá trị đặc biệt. Hãy xin kể các thứ bệnh mà thuốc này có thể chữa khỏi: bệnh suy nhược của dàn ông, dàn bà; bệnh thở dốc, cần sơn gội đến thì; bệnh yếu đuối trong khi thai nghén, trong khi có sữa cho con bú; bệnh một nhọc quá về sự làm ăn, bệnh ngơ ngẩn, bệnh đau lưng, đột gân, vân vân.

Cứ dùng vài lọ thuốc Dragées Rabuteau hiệu đầu nai) thì các bệnh kỳ-huyền khỏi.

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả.

9056.

LAXO SODYL

Một thứ bột gớm chất muối của loài quả thì xủi bọt lên.

Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt,

Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.

Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trệ, nhọt lở, vân vân.

Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền: 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại:

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

CẦN NGƯỜI LÀM

« Công-ty Phạm-văn-Phi chúng tôi vừa mới « thầu lại được việc chở thơ và hành-khách « đường Vinh đi Đông-hà trong 5 năm nữa. « Vậy chúng tôi đang mở to thêm nhà máy « và đã mua thêm nhiều xe mới ở Tây sang, « nên đương cần dùng người sơn biết pha sơn « tây và người thợ da biết khâu đệm xe ô-tô. « Ai biết nghề vào Vinh hỏi sẽ được lương cao. »

PHẠM-VĂN-PHI Công ty lại cáo.

© Certified Insertion — Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn — Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)